

36

RADA NARODOWA

TYGODNI

OMOZ

Rok IV

Warszawa, 16 lutego 1947

Nr 5/6

TREŚĆ:

Wczoraj, dziś i jutro — *H. Kurkowska*
Ważniejsze ustawy i dekrety wydane w roku 1946 —
Dr E. Grabowski

Ulgi podatkowe dla repatriantów i osadników — *J. Federowicz*
Zakres działania gminnych rad narodowych — *A. Niubitt*
Obowiązkowe zadania i czynności gminy
Księgi uchwał — *J. Morawska - Miłkowa*

Z zagadnień kontroli rad narodowych — *Z. Leski*
Przyczyny nienormalnego funkcjonowania rad narodowych —
S. Sitek
Przeciwpowodziowe komitety wojewódzkie i powiatowe — *J. F.*
W Zagłębiu nie próżnują — *A. Spadowska*
Osiągnięcia wychowawcze W. R. N. w Cieszyźnie — *D. Gadomska*
Z całej Polski
Komunikaty

H. KURKOWSKA

Wczoraj, dziś i jutro

Luty 1947 r. Warszawa. Sejm. Na zimowym surowym wietrze łopoczą sztandary. Wysoko, na białych smukłych masztach i na szklanej kopule gmachu sejmowego. Naprzeciw gmachu, przysypa-
ne śniegiem ruiny. Od Belwederu, starą historyczną drogą jadą samochody. Wiozą dostojników państwowych.

Wchodzimy do Sejmu. Straż marszałkowska w mundurach, które pamięta się z jakichś dawnych rycin, sprawdza zaproszenia. Zaczyna się już to dziwne splatanie przeszłości z teraźniejszością i z przyszłością.

Sala jest półokrągła, bardzo poważna w swej wytwornej prostocie. Ławy poselskie szerokim wachlarzem otaczają podium. Nad nim ogromny sztandar biało czerwony z rozpiętym srebrnym orłem piastowskim.

Na marmurowych kolumnach opiera się sklepienie. Górne światło przez szklany świetlik zalewa salę i galerię spokojną, nierazącą jasnością. Galerie są już pełne, zapełniają się ławy poselskie, zapalają się reflektory. Zbliża się godzina 11-ta.

Od chwili, gdy Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej przyjmuje przysięgę od najstarszego wiekiem posła i oddaje mu przewodnictwo, od pierwszych słów marszałka-seniora, zarysowały się na sali, pociemniałe ramy tradycji.

Jest znowu sejm i marszałek i posłowie. Jest znowu sejm w wolnej Warszawie, tak jak przed

wrzeńniem 1939 r., tak jak przed długim okresem niewoli i rozbioru, jak w wieku XVIII, XVII, XVI...

I znowu ten sejm ma obradować nad losami państwa, ma prowadzić kraj najlepszą, najmądrzejszą drogą.

Różne były sejmy w naszej historii. Obierano na nich mądrych królów, lub królów głupców i zdrajców. Stanowiono najszlachetniejsze prawa dla narodu, lub krzywdzono ten naród na rzecz jednej klasy. Były sejmy, na czas których zawieszano klótnie i waśnie, by jednomyślnie decydować o polityce państwa i były zgubne, szalone okrzyki „veto“, które zbliżały kraj do przepaści. Zależnie od patriotyzmu i mądrości sejmów układały się losy ojczyzny.

Minęły wieki, przewalili się kataklizmy i tragedie a w Warszawie znów zebrał się sejm, by w imieniu narodu decydować o losach Polski.

Z daleka wraca myśl na półokrągłą salę.

Posłowie wybrali marszałka, wicemarszałków i sekretarzy. Zaczyna się dyskusja nad projektem ustawy o wyborze Prezydenta.

Jakże niezwykła jest zgodność różnych ugrupowań. 6 stronnictw wysuwa te same kandydatury. Jedna partia pozostaje tylko w opozycji.

Obrady burzliwych, niezgodnych, dawnych sejmów nie wróciły, razem ze starą oprawą. Posłowie wiedzą czego chcą.

SIEM
D121136104

Nauczyła ich tego przeszłość bogata i tragiczna, nauczyła ich tego powojenna teraźniejszość twardej pracy i bohaterskiej odbudowy, nauczyły ich tego przysypane śniegiem ruiny Warszawy, nad którymi dziś głośno łopoczą sztandary na wie-
trze.

Na ławach rządowych siedzą ci, którzy otrzymali władzę w najcięższych chwilach. Kraj był całkowicie zniszczony, stolica w gruzach, fabryki wywiezione, ludzie w większej części zdeorientowani. Każdy wie, ile niezmiernego wysiłku, ile krwawej pracy trzeba było włożyć w to, aby z całej Polski, z Lublina i z Wrocławia, z Rzeszowa i Szczecina zjechali się na dziś i zlecieli posłowie: pociągami, samochodami, samolotami, aby mogli się zebrać w tej pięknej i poważnej sali, aby mogli przystąpić do wstępnych prac nad ugruntowaniem reform, które zostały przeprowadzone. Po długich wiekach tęsknoty chłopca do ziemi, zabrano tę ziemię jednostkom i oddano ją najstarszej klasie chłopskiej. Oddano fabryki i przedsiębiorstwa robotnikom, których praca była dźwignią i motorem tych fabryk. Rozpoczęto budowę szkół dla wszystkich, aby nie było już ciemnych, nieświadomych obywateli. Po długich wiekach polski pług zorał ziemię zachodnie. Po wiekach Polska wróciła nad Bałtyk, nie wąskim „korytarzem” lecz wybrzeżem szerokim i wolnym.

W drugim dniu obrad przystąpiono do wyboru Prezydenta. Głośnymi okrzykami powitano wynik ogłoszony przez komisję skrutacyjną — Ob. Bolesław Bierut przeszedł większością 408 głosów.

I znowu według starego ceremoniału ruszyła delegacja po elekta. A potem wśród tłumów ludzi i szeregu wojska, powoli jechał odkryty samo-

chód, starą historyczną drogą od Belwederu do sejmu. Padał śnieg, który zasypywał ruiny, łopotały sztandary na wietrze. Prezydent wszedł do sali sejmowej i w uroczystej ciszy złożył ślubowanie.

Orędzie Prezydenta, złożone w sejmie Rzeczypospolitej Polski, zawiera realny program przyszłej pracy, określa stanowisko rządu i społeczeństwa.

„Czekają nas wielkie zadania... Musimy wyprodukować więcej towarów, wydobyć więcej węgla, obsiać więcej ziemi. Koleje przewieźć muszą więcej towarów, porty zwiększyć przeładunek.

Musimy stworzyć więcej szkół, drukować więcej książek, dźwigać z gruzów nowe gmachy, budować jasne mieszkania dla ludzi pracy...

...Wybaczymy winy tym, którzy chcą włączyć się do twórczej pracy Narodu.

Niech wróć do kraju jak najszybciej wszyscy, pragnący wziąć udział w wielkim dziele odbudowy Polski“.

Na porządku dziennym dalszych dni obrad, figuruje sprawa amnestii. Słowa zmieniają się w czyn.

Niech wróć do kraju, niech włączą się do pracy wszyscy. Aby nie zostali wyrzuceni poza nawias pracy dla Polski. Znowu otwierają się dla nich możliwości, w momencie gdy sejm ustawodawczy otwarty 4 lutego 1947 r. związał w nieustającą, konsekwentną ciągłość długie i burzliwe dzieje naszej Ojczyzny. Sejm, który ma obradować nad tym jak ugruntować siłę państwa i zrealizować dobrobyt i szczęście obywateli.

Wychodzimy z sali, mijamy straż marszałkowską. Przed nami zrujnowane ulice, na których wre praca. W uszach dźwięczy orędzie Prezydenta.

Zręby ustroju

Dr EDWARD GRABOWSKI

Ważniejsze ustawy i dekrety wydane w roku 1946

Ustawodawstwo polskie w roku 1946 można podzielić na 10 następujących działów:

- 1) ustawy i dekrety natury konstytucyjnej,
- 2) prawodawstwo typu socjalnego,
- 3) reforma rolna,
- 4) prawodawstwo administracyjne,
- 5) prawo cywilne i postępowanie cywilne,
- 6) prawo sądowe i karne,
- 7) prawo w obronie przed Niemcami,
- 8) prawodawstwo zdrowia,
- 9) prawodawstwo dotyczące gospodarki i skarbu,
- 10) prawodawstwo dotyczące sztuki, kultury i oświaty.

We wszystkich wymienionych dziedzinach są do zanotowania reformy wielkiej doniosłości. Rozpatrzymy je w kolejności wyżej podanej.

W dziedzinie prawa konstytucyjnego ogłoszono jednolity tekst ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych. Ustawa ta jest właściwie dzisiejszą Konstytucją Państwa aż do czasu, gdy nową ustawę uchwali Sejm Ustawodawczy.

Obok tej kardynalnej ustawy (Dz. Ust. poz. 26/46) zreformowano gruntownie zasady konstytucji marcowej. Wydano mianowicie ustawę o głosowaniu ludowym z 30 czerwca 1946 r. (poz. 104/46). Głosowanie to wypowiedziało się przeciw Senatowi, który został wprowadzony w konstytucji marcowej; głosowanie to wypowiedziało się również za wielkimi reformami przeprowadzonymi przez P.K.W.N. w postaci reformy rolnej, unarodowienia wielkiego i średniego przemysłu i zmiany granic Państwa.

Wydano nadto ordynację wyborczą do Sejmu Ustawodawczego (poz. 274/46). Zarządzono termin wyborów do tego Sejmu na 19.I. 1947 r. (poz. 322).

Do prawodawstwa natury konstytucyjnej należy również zniesienie cenzury korespondencji wojskowej (poz. 131) i zagranicznej (poz. 303).

Drugi dział prawodawstwa — to reformy natury socjalnej. Tu przede wszystkim należy unarodowienie wielkiego i średniego przemysłu, t.j. zakładów, zatrudniających ponad 50 robotników. Reforma ta (poz. 17/46) obok reformy rolnej, przeprowa-

dzanej już w roku 1944/45, stanowi najważniejszą reformę demokratycznej Polski. Obok tej kardynalnej reformy w roku 1946 wydano dekret o publicznej gospodarce lokalami i o kontroli najmu (poz. 27/46) oraz dekret o nadzwyczajnych komisjach mieszkaniowych (poz. 229). Oba te dekrety pozostają w najściślejszym związku z powszechnym brakiem mieszkań i zmiierzają do zaspokojenia tej największej bolączki ludności w postaci dostarczenia bezdomnym dachu nad głową.

Nadto dekret o planowym zagospodarowaniu przestrzennym kraju (poz. 109) zmierza do położenia kresu dotychczasowej bezładnej gospodarce indywidualnej. Dekret o rejestracji obowiązkowej ludności niepracującej i obowiązku pracy (poz. 24) wprowadza nowe zasady w postaci obowiązku pracy dla mężczyzn do lat 55, dla kobiet — do lat 45. Z drugiej strony restaurowano zniesiony przez sanację 46-godzinny tydzień pracy (angielskie soboty) (poz. 285).

W zasadzie do reform natury socjalnej należy bezsprzecznie dekret o zniesieniu mocy obowiązującej niektórych umów wydawniczych (poz. 133). Mianowicie w związku z wyniszczeniem w czasie wojny książki polskiej chodzi o umożliwienie Ministrowi Sztuki i Kultury wydawania dzieł szeregu pierwszorzędnych pisarzy bez oglądania się na umowy wydawnicze zawierane w dobie przedwojennej przez firmy wydawnicze z autorami.

Do reform socjalnych należy oczywiście i reforma rolna. Uzupelnieniem reformy rolnej, dokonanej na terenach przedwojennych Polski, jest dekret o ustroju rolnym i osadnictwie na Ziemiach Odzyskanych i w b. Wolnym Mieście Gdańsku (poz. 279).

Nadto w całym państwie Urzędu Ziemskie podporządkowano władzom administracyjnym I i II instancji (poz. 248), zniesiono Izby Rolnicze (poz. 265), a spełnianie ich zadań powierzono Samopomocy Chłopskiej. Zreorganizowano nadto Komisje Ziemskie (poz. 340).

Do ważnych reform natury administracyjnej należy w związku z rozpanoszeniem po wojnie bandytyzmem wprowadzenie szeregu straży: leśnej (poz. 238), pocztowej (poz. 323), straży obywatelskiej na Ziemiach Odzyskanych (poz. 71).

Bardzo ważnym również jest rozporządzenie Rady Ministrów w dziedzinie administracji Ziemi Odzyskanych (poz. 177). Powołano do życia 3 nowe województwa: Wrocławskie, Szczecińskie i Olsztyńskie. Podzielono je na 78 powiatów. Pozostałe Ziemi Odzyskane podzielono pomiędzy województwa: Poznańskie — 13 powiatów (Ziemia t.zw. Lubuska), Śląskie — 17 powiatów, Gdańskie — 5 powiatów i wreszcie Białostockie — 3 powiaty.

Obok reform socjalnych do najważniejszych zmian, dokonanych w roku 1946, należy wprowadzenie jednolitości w polskim prawie cywilnym i w procedurze cywilnej. Dotychczas na ziemiach polskich obowiązywał szereg prawodawstw: prawo francuskie (Kodeks Napoleona), prawo carskie (X tom Zводу Praw w Białostoczyźnie), prawo austriackie, prawo niemieckie i na Spiszu i Orawie — prawo węgierskie. Od 1 stycznia 1947 r. znika cała ta prawodawcza mozaika. Zaczyna obowiązywać jednolite prawo polskie na całym obsza-

rze państwa. Akcja ta zapoczątkowana została jeszcze w roku 1945 (prawo osobowe, małżeńskie i akta stasu cywilnego). W roku 1946 zakończono to wielkie dzieło zjednoczenia różnych przepisów cywilnych dla poszczególnych dzielnic Polski; wprowadzono jednolite ogólnopolskie prawa, a mianowicie: mamy nowe prawo rodzinne (poz. 52—53), prawo opiekuńcze (poz. 135, 136, 140), nowe majątkowe prawo małżeńskie (poz. 196, 197), nowe prawo rzeczowe i hipoteczne (poz. 319, 320, 321, 345), nowe prawo spadkowe (poz. 328, 329, 346).

Nadto do prawa cywilnego należą w znacznej części dwa akty ustawodawcze, świadczące o wielkim umiarze w reformatorskiej działalności prawodawców Polski Demokratycznej; to są mianowicie: ustawa o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu, uchwalona równocześnie z unarodowieniem wielkiego i średniego przemysłu (poz. 18) oraz dekret o majątkach opuszczonych i poniemieckich (poz. 87), stanowiący zmianę uchwalonej w roku 1945 ustawy o majątkach opuszczonych i porzuconych (poz. 97 i 179 Dz. U. z roku 1945).

W dziedzinie sądowej wprowadzono nową instytucję Sądów Obywatelskich dla spraw drobniejszej wagi (poz. 64).

Powołano do życia Najwyższy Trybunał Narodowy (jednolity tekst — poz. 327), zniesiono Specjalne Sądy Karne (poz. 324).

W związku z brakiem sił prawniczych zarządzono ich rejestrację (poz. 65) i ewentualne ich przymusowe zatrudnienie w razie potrzeby. Temu brakowi sił prawniczych ma czynić zadość dopuszczenie do stanowisk sędziowskich, prokuratorskich, notarialnych i adwokackich — ludzi odpowiednich na te stanowiska, chociaż nie mających świadectw z ukończenia wydziałów prawnych na uniwersytetach (poz. 33). Potrzebie obsadzenia odpowiednimi ludźmi stanowisk notariuszy odpowiada dekret (poz. 54), upoważniający Ministra Sprawiedliwości do przenoszenia notariuszy w roku 1946 i do powierzania aż do końca 1947 r. czynności notariuszy sędziom lub prokuratorom.

W dziedzinie prawa karnego ustanowiono odpowiedzialność za klęskę wrześniową i faszyczację życia publicznego (poz. 46), zmieniono t.zw. „Mały Kodeks Karny” (poz. 192) i wprowadzono nowelę do postępowania doraźnego (poz. 193).

W dziedzinie ustawodawstwa, skierowanego przeciwko volksdeutschom zniesiono dawniejsze przepisy i ustanowiono odpowiedzialność za odstępstwo od narodowości w czasie wojny od 1939 do 1945 r. (poz. 237). Zasady tej odpowiedzialności ustanowiono zrazu tylko dla województwa śląsko-dąbrowskiego, ale wkrótce rozszerzono je na całe państwo (poz. 300). Wydano nadto nowy dekret o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego osób narodowości niemieckiej (poz. 310), upoważniający do wysiedlenia Niemców z Polski.

W dziedzinie troski o zdrowie i tężyznę fizyczną obywateli wydano fundamentalny dekret o powszechnym obowiązku wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego (poz. 195) i drugi dekret o urzędach i radach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego (poz. 25).

Troską o zdrowie publiczne nacechowany jest również dekret o zwalczaniu chorób wenerycznych i o ich przymusowym leczeniu (poz. 119).

Rok 1946 przyniósł obok prawa cywilnego największy dorobek ustawodawstwu gospodarczemu i skarbowemu. Ogłoszono poraz pierwszy po wojnie budżet, tj. ustawę skarbową za okres 9 miesięcy: od 1 kwietnia do 31 grudnia 1946 r. (poz. 284). W budżecie tym ku chlubie Polski Demokratycznej największe wydatków po wydatkach na obronę narodową pochłaniają wydatki na oświatę (przeszło 5 miliardów złotych w ciągu 9 miesięcy). Ogłoszono nadto dekret o państwowym planie inwestycyjnym (poz. 200), o planowaniu inwestycji i ich sfinansowaniu w okresie 9 miesięcy od kwietnia do grudnia 1946 r. (poz. 318).

Prócz tych praw ogólnogospodarczych w dziedzinie czysto-skarbowej wydano nowe zasady dla podatku dochodowego (poz. 14) i obrotowego (poz. 23), dla podatków komunalnych (poz. 128) i finansów komunalnych (poz. 129), dla zasad zobowiązań podatkowych (poz. 173) i dla postępowania podatkowego (poz. 174).

Wydano nadto dekret o Premiovej Pożyczce Od-

budowy Kraju (poz. 11) i o Daninie Narodowej dla zagospodarowania Ziemi Odzyskanych (poz. 341).

Wreszcie ostatnia gałąź prawodawcza — prawa dotyczące oświaty, kultury, sztuki — również w roku 1946 przedstawia się pokaźnie.

W dziedzinie sztuki mamy dekret o rejestracji i zakazie wywozu dzieł sztuki (poz. 99), dekret, który tak mocno się przysłużył sprawie zachowania w Polsce wielkich zbiorów Potockich i Ponińskich.

W dziedzinie kultury i oświaty mamy dekret o Głównym Urzędzie Statystycznym (poz. 239), o Instytucie Gospodarstwa Narodowego (poz. 66), o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi (poz. 163), o Państwowym Instytucie Książki (poz. 78), o Państwowym Instytucie Wydawniczym (poz. 201), o Państwowym Instytucie Higieny Psychiczej (poz. 207).

W dziedzinie troski o losy szkół wyższych mamy ustawę o Radzie Szkół Wyższych (poz. 277), której zadania polegają na usprawnianiu pracy szkół wyższych i zabezpieczeniu prawidłowego toku ich funkcjonowania, na czuwaniu nad pogłębianiem ich demokratyczności i na trosce o poprawę bytu młodzieży akademickiej.

Zagadnienia gospodarcze

JOANNA FEDEROWICZ

Ulgi podatkowe dla repatriantów i osadników

Ulgi podatkowe przysługują trzem grupom osób: repatriantom, osadnikom na ziemiach odzyskanych oraz zdembilizowanym żołnierzom osiedlonym na niektórych terenach ziem odzyskanych.

Ulgi podatkowe dla repatriantów odnoszą się do osób, które powróciły do kraju z terytorium Litewskiej SRR, Białoruskiej SRR i Ukrainkiej SRR. Osoby te korzystają z ulg podatkowych na zasadzie układów zawartych między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego, a rządami trzech wymienionych republik. Umowy te, zawarte we wrześniu 1944 roku, dotyczyły ewakuacji obywateli polskich z terytorium tych trzech republik do Polski oraz ludności litewskiej, białoruskiej i ukraińskiej z terytorium Polski.

Zwolnienia od podatków przysługują wszystkim repatriantom z terenów objętych umową i odnoszą się do podatków dochodowego, obrotowego i podatku od uposażeń. Zwolnienia te przysługują zasadniczo: 1) osobom, które w okresie do 1 września 1939 roku miały stałe miejsce zamieszkania na terenie Litwy, Białorusi i Ukrainy oraz 2) osobom, które na tych terenach znalazły się po dniu 22 lipca 1944 roku.

Stosownie do szczegółowych wyjaśnień Ministerstwa Skarbu, stali mieszkańcy Litwy, Białorusi i Ukrainy do 1 września 1939 roku korzystają z ulg podatkowych, jeżeli w okresie od 1 stycznia 1944 roku do 30 czerwca 1946 roku zostali w myśl układów przesiedleni do Polski. Spośród nich to samo prawo przysługuje także osobom, które w związku z okupacją niemiecką znalazły się przymusowo poza terenem Polski i w okresie do 30 czerwca 1946 roku wróciły na tereny Państwa Polskiego. Prawo do korzystania z ulg mają osoby, które w okresie do 22 lipca 1944 roku zamieszkiwały na terenie Państwa Polskiego, lecz wskutek działań wojennych znalazły się w tym okresie czasu na terenie Litewskiej SRR, Białoruskiej

SRR lub Ukrainkiej SRR, a spośród nich także osoby, które w związku z okupacją niemiecką znalazły się przymusowo poza terenem Polski, a w czasie od 1 stycznia 1944 roku do 30 czerwca 1946 roku zostały przesiedlone lub wróciły do kraju i obrały miejsce zamieszkania i zarobkowania inne niż to, które miały do 22 lipca 1944 r.

Celem uzyskania ulg, repatrianci muszą wykazać się zaświadczeniem Państwowego Urzędu Repatriacyjnego o zakwalifikowaniu ich przez ten urząd, bądź jego oddziały, jako repatriantów z terenów Litwy, Białorusi i Ukrainy; przy tym zaświadczenie wydane osobie narodowości polskiej, która przed dniem 1 września 1939 roku nie posiadała obywatelstwa polskiego, daje mimo to podstawę do ulg.

Rozmiar ulg podatkowych został ustalony przez Ministerstwo Skarbu w zależności od daty powrotu do kraju i od źródła dochodu. Uprawnienia te można rozbić na trzy zasadnicze grupy.

1) Całkowicie zwolnione od podatków państwowych są repatriowane gospodarstwa wiejskie, to znaczy repatrianci, którzy objęli gospodarstwa wiejskie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, nie płacą podatków od tych gospodarstw, przy czym została ustalona zasada, że podatnicy, którzy zostali przesiedleni, lub wrócili do Polski w czasie od 1 stycznia 1944 roku do 30 czerwca 1945 roku, są zwolnieni od podatków na okres roku 1944 i 1945, ci którzy wrócili w czasie od 1 lipca 1945 roku do 31 grudnia 1945 roku — na okres roku 1945 i 1946, a ci, którzy wrócili w czasie od 1 stycznia 1945 roku do 30 czerwca 1945 roku — na okres roku 1946 i I półrocza roku 1947.

2) Na tych samych zasadach, co repatriowane gospodarstwa wiejskie zostali zwolnieni od podatku od wynagrodzenia podatnicy-repatrianci, będący pracownikami wszelkiego rodzaju.

I od darowizn oraz obowiązku nabycia kart rejestracyjnych dotyczą repatriantów, którzy objęli placówki na terenie województw: dolnośląskiego, na opolskiej części województwa śląsko-dąbrowskiego (z wyłączeniem powiatu bytomskiego, zabrskiego i gliwickiego), na terenie województwa szczecińskiego, mazurskiego, gdańskiego oraz na terenie powiatów przyłączonych do województwa poznańskiego. Przy czym została ustalona zasada, że za rok 1945 zostali zwolnieni od podatków podatnicy, którzy zostali przesiedleni lub wrócili do Polski w okresie od 1 stycznia 1944 roku do 30 czerwca 1945 roku, za rok 1945 i I półrocze 1946 roku — ci, którzy wrócili w okresie od 1 lipca 1945 roku do 31 grudnia 1945 roku, a za rok 1946 — ci, którzy wrócili w okresie od 1 stycznia 1946 roku do 30 czerwca 1946 roku. Repatriant nie korzysta z ulg w podatku obrotowym, jeżeli jest współnikiem przedsiębiorstwa, zakładu, lub warsztatu rzemieślniczego z innymi osobami, które nie są repatriantami. Od podatku dochodowego są zwolnieni repatrianci, którzy objęli placówki na pozostałych terenach Polski, jeżeli zostali przesiedleni lub wrócili do Polski w okresie od 1 stycznia 1944 roku do 30 czerwca 1945 roku — za rok gospodarczy 1945, jeżeli wrócili w okresie od 1 lipca 1945 roku do 30 czerwca 1946 roku — za rok 1945 i 1946. Warunkiem jednak jest, że podatek za wspomniane lata nie przekracza 2000 zł za każdy rok. Jeżeli wymierzony podatek byłby wyższy, to w każdym razie kwota zł 2000 podlega mimo to umorzeniu.

Posiadaczom repatriowanych gospodarstw wiejskich, repatriantom-pracownikom wszelkiego rodzaju oraz repatriantom, którzy objęli placówkę na ziemiach odzyskanych, przyznane ulgi podatkowe stosuje się od chwili powstania obowiązku podatkowego, nie zaś dopiero po dokonaniu wymiaru. Wobec tego, jeżeli obowiązek podatkowy powstał wcześniej, niż moment przyznania ulgi i w związku z tym podatnik dokonał wpłat na poczet podatku, co do którego przysługują mu ulgi, wpłacone kwoty zostają mu zwrócone, bez względu na to, czy były wpłacone dobrowolnie, czy w trybie egzekucyjnym. Kwoty, ulegające zwrotowi, zostają zaliczone na poczet innych podatków, a jeżeli podatnik nie ma żadnych innych zaległości podatkowych — zostają zwracane w gotówce. Urząd Skarbowy decyduje o zwrocie sum należności pobranych.

W odniesieniu do podatników-repatriantów, którzy zajęli placówki na terenie Państwa Polskiego z wyjątkiem wymienionych terenów ziemi odzyskanych, przyznane ulgi są stosowane dopiero po dokonaniu ostatecznego wymiaru na dany rok gospodarczy.

Urzędy Skarbowe dokonują zniżenia, względnie umorzenia wymierzonego podatku do wysokości kwot podlegających ulgom.

Osoby repatriowane do Polski i korzystające z ulg podatkowych na mocy trzech wymienionych na wstępie układów, są umieszczane na wykazach sporządzonych przez Urzędy Skarbowe. Wykazy te są utrzymywane w ścisłej ewidencji celem pociągnięcia podatników we właściwym czasie do obowiązku podatkowego.

Osadnikom na Ziemiach Odzyskanych przysługują ulgi w podatkach obrotowym i dochodowym. Na podstawie art. 123 ordynacji podatkowej z 1936 r. Izby Skarbowe oraz Urzędy Skarbowe zostały upoważnione przez Ministerstwo Skarbu do umarzania w całości, lub w części należności z tytułu podatków obrotowego i dochodo-

wego, przypadających od obrotów i dochodów, osłgniętych w latach podatkowych 1946 i 1947 ze źródeł przychodów położonych na ziemiach odzyskanych.

Do ulg tych uprawnieni są osadnicy, którzy osiedlili się na tych ziemiach w ciągu roku 1946, a także ludność miejscowa, to znaczy osoby, nie będące osadnikami, lecz stale tam zamieszkujące. Jeżeli osoby te uzyskały w ciągu roku 1946 obywatelstwo polskie, a na skutek działań wojennych poniosły dotkliwie szkody i straty. Prawo obywatelstwa polskiego, zgodnie z ustawą z 1946 roku o obywatelstwie Państwa Polskiego osób narodowości polskiej zamieszkałych na obszarze ziemi odzyskanych (Dz. U.R.P. Nr 15, poz. 106 z 1946 r.) „służy każdej osobie, którą przed dniem 1 stycznia 1945 r. miała na obszarze ziemi odzyskanych stale miejsce zamieszkania, udowodniła swą polską narodowość przed narodowościową komisją weryfikacyjną i uzyskała na tej podstawie stwierdzenie swej polskiej narodowości, przez właściwą władzę administracji ogólnej i Instancji oraz złożyła deklarację wierności Narodowi i Państwu Polskiemu”. Ulgi podatkowe mogą być przyznawane również i osobom prawnym, jeżeli udziałowcami przedsiębiorstwa, zakładu, czy warsztatu rzemieślniczego są wyłącznie osadnicy. Uprawnienie do ulg przysługuje również spółdzielniom należącym do Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P.

Ulg podatkowe przyznawane są osadnikom na podstawie indywidualnych wniosków, zaopiniowanych przez miejscowe władze osiedleńcze, t. zn. przez Wydziały i Referaty Osiedleńcze w starostwach i urzędach wojewódzkich. Opinia ta jest konieczna ponieważ zasadą jest, że z ulg indywidualnych korzystają tylko tacy podatnicy, którzy trwale włączą się z Ziemią Odzyskaną nie zaś osoby, przybywające na te tereny na okres przejściowy w celu doraźnego wzbogacenia się.

Przy załatwianiu wniosków o umorzenie, brany jest pod uwagę stan gospodarczy ośrodka, możliwości finansowe podatnika, jego stan rodzinny oraz termin osiedlenia.

Indywidualne ulgi w podatkach obrotowym i dochodowym za lata 1946 i 1947 są przyznawane już w odniesieniu do miesięcznych zaliczek w następujący sposób: w odniesieniu do należności podatkowych jeszcze niewymierzonych pobór zaliczki jest zawieszony lub ograniczany do wysokości przypadającej po zastosowaniu przyznanej ulgi; w odniesieniu do zaliczek już uiszczonych wykład nadpłata jest zaliczana na inne bieżące należności, w ich braku zaś zwracana w gotówce. Ostateczne odpisanie należności umorzonych jest dokonywane równocześnie z wymiarem właściwego podatku.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu umorzyło osadnikom wojskowym, t. zn. zdemobilizowanym żołnierzom należności w podatkach: obrotowym, dochodowym i w podatku od wynagrodzeń, przypadające za czas do końca 1947. Uprawnienie to przysługuje osiedlonym w ciągu lat 1945 i 1946 na terenach następujących powiatów: Uznam—Wołyń, Welec, Kamień, Nowogród, Szczecin—Miasto, Gryfin, Chojnice nad Odrą, Rzepin Lubuski, Gubin, Sulęcín, Krosno nad Odrą, Żagań, Żarów, Zgorzelić, Luban i Lwówek. Warunkiem jest, że podatki te osadnicy wojskowi opłacają od obrotów i dochodów płynących ze źródeł położonych w wymienionych powiatach, lub też wynagrodzenie wypłacane jest zdemobilizowanym żołnierzom, którzy stale tam zamieszkują z racji swego zatrudnienia.

**Miesiące l u t y i m a r z e c , to miesiące
usprawnienia pracy gminnych rad narodowych**

O usprawnienie działalności rad

A. NITRIBITT

Zakres działania gminnych rad narodowych

Okólnikiem z dnia 28.I.1947 r. L. dz. 121/Org./47 Biuro Prezydyjne K.R.N. zwróciło się do wojewódzkich rad narodowych w sprawie rozszerzenia i pogłębienia znajomości ustawowych obowiązków samorządu wśród pracowników i działaczy samorządowych, nie wyłączając działaczy (członków) rad narodowych.

Konieczność zaznajomienia się z tymi obowiązkami przez działaczy samorządowych jest rzeczą oczywistą i nie wymagającą szczegółowego wyjaśnienia, nie mniej jednak nie jest to zadanie łatwe, zwłaszcza o ile chodzi o najniższe jednostki samorządowe, a więc o gminne (miejskie) rady narodowe oraz zarządy gminne lub miejskie. Oprócz bowiem bardzo poważnych nowych obowiązków, które na gminne (miejskie) ciała samorządowe nałożyło ustawodawstwo polipcowe, a więc o organizacji i zakresie działania rad narodowych, oraz dekret o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego, istnieje ogromny zakres obowiązków, nałożonych przez poszczególne przepisy na podstawowe komórki ustroju samorządowego t.j. na gminy miejskie i wiejskie. Nie będzie przesadą, jeżeli powiemy, że w przeważnej części zadań, które ma do spełnienia nowoczesne państwo w każdym dziale zarządu państwowego, nie mała jest rola organów gminy. Wydawałoby się np., że w tak ekskluzywnej co do zakresu działania w dziedzinie, jak sądownictwo, gmina nie ma żadnych obowiązków.

W rzeczywistości jednak tak nie jest. Pomijając już sądy obywatelskie przewidziane dekretem z dnia 22.II.1946 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 64) chociaż jeszcze nie wprowadzone w życie, które możnaby nie bez uzasadnienia nazwać sądami gminnymi, pomijając sądy przysięgłych, przy których tworzeniu jednostki samorządowe mają do wypełnienia rozliczne zadania, widzimy, że nawet w dziedzinie czysto fachowej, objętej kodeksem postępowania cywilnego, czy karnego, prawem spadkowym, prawem o opiece itp., znajdują się przepisy, które nakładają pewne obowiązki na organa gmin. Przeważna część tych obowiązków została nałożona na gminy przez ustawodawstwo polskie, lecz są i takie, które nie straciły swej aktualności i uzasadnienia, aczkolwiek pochodzą jeszcze z okresu zaborów. A jest tych obowiązków takie mnóstwo, że już w roku 1932 Związek Miast Polskich uznał za konieczne ułożenie i wydanie systematycznego zbioru obowiązkowych zadań i czynności gmin, a zbiór ten (pod takim właśnie tytułem) obejmował około 500 pozycji, podzielonych na poszczególne działy. Zbiór ten zaktualizowany do ostatnich czasów będzie odcinkami drukowany w „Radzie Narodowej“ poczynając od najbliższych numerów, całość zaś pozwoli zorientować się w ogromnym materiale obejmującym zakres obowiązkowych zadań gmin.

Obowiązkowe zadania i czynności gmin

Cz. II.

Poz. 5. Dekret P. K. W. N. z dnia 23 listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr. 14. poz. 74).

Art. 1. Do zakresu działania samorządu terytorialnego należą sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, o ile nie są wyraźnie zastrzeżone do kompetencji władz państwowych.

Poz. 6. Art. 5. Zatwierdzanie uchwał rad narodowych niższego stopnia przez prezydium rad narodowych wyższego stopnia w sprawie budżetu, wprowadzania i pobierania podatków i opłat, zaciągnięcia pożyczki, lub objęcia zobowiązania, nabywania, pozbywania i obciążania majątku nieruchomości i lokaty kapitałów. W tych sprawach więc miejskie i gminne rady narodowe mają obowiązek przedkładania swych uchwał do zatwierdzenia radzie narodowej wyższego stopnia.

Poz. 7. Art. 29. Pełnienie obowiązków starostów grodzkich przez prezydentów miast wydzielonych z powiatowego związku samorządowego.

Uwaga. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1932 r. (Dz. U. Nr. 41. poz. 408), uznane zostały za odrębne powiaty miejskie dla celów administracji państwowej na obszarze województw centralnych i wschodnich miasta: Białystok, Częstochowa, Lublin, Łódź, Radom, Sosnowiec.

Poz. 8. Ustawa z dnia 22 września 1946 r. Ordynacja wyborcza do sejmiku ustawodawczego (Dz. U. Nr. 48, poz. 274).

Art. 22. Sporządzenie spisu wyborców oddzielnie dla każdego obwodu głosowania w 3 egzemplarzach przez zarządy miejskie lub gminne w ciągu 20 dni po ogłoszeniu zarządzenia o przeprowadzeniu wyborów.

Poz. 9. Art. 23. Przesłanie spisu wyborców najpóźniej 22 dnia po ogłoszeniu zarządzenia o przeprowadzeniu wyborów przewodniczącym obwodowych komisji wyborczych w 2 egzemplarzach, oraz przewodniczącemu okręgowej komisji wyborczej w 1 egzemplarzu.

Poz. 10. Art. 72. Dostarczenie na własny koszt przez gminę, w której mieści się siedziba komisji lokali, sprzętów i przyborów do pisania dla komisji.

Poz. 11. Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. Nr. 11, poz. 86), zmienione częściowo ustawą z dnia 21 lutego 1930 r. (Dz. U. Nr. 17, poz. 124) i rozporządzeniem z dnia 28 grudnia 1934 r. (jednolity tekst Dz. U. z 1936 r. Nr 80, poz. 555).

Art. 108—110. Wojewodowie mogą wydawać w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego rozporządzenia porządkowe, którymi można nakazać lub zakazać pewne czynności. Rozporządzenia porządkowe mogą nakładać na gminy pewne obowiązki.

Uwaga. Dochodzenia i karamie wykroczeń, przewidzianych w rozporządzeniach porządkowych, odbywa się według przepisów postępowania karno-administracyjnego (art. 111).

Poz. 12. *Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 23 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. Nr. 36, poz. 341) zmienione rozporządzeniem z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. Nr. 110, poz. 976 i ustawą z dnia 11 stycznia 1938 r. (Dz. U. Nr. 3, poz. 16).*

Art. 23, 26 — 28. Doręczenie za pokwitowaniem przez urzędy gminne wezwań i innych pism urzędowych w przypadkach przez akt ustawodawczy wyraźnie określonych, przesyłanie urzędowi wysyłającemu pokwitowań, czynienie adnotacji w razie odmowy przyjęcia pism i zwracanie tych pism urzędowi wysyłającemu, przechowywanie w ciągu 30 dni pism, których nie można było doręczyć adresatowi i zwracanie ich urzędowi wysyłającemu.

Uwaga 1. Sposób i tryb doręczenia wezwań i innych pism w postępowaniu administracyjnym określony jest w art. 23 — 30 oraz w instrukcji dla urzędów gminnych i magistratów o doręczaniu wezwań i innych pism Ministra Spraw Wewnętrznych dnia 21 sierpnia 1928 r. (Zbiór Zarządzeń str. 1212 i nast).

Uwaga 2. Szczegółowy tryb postępowania przy doręczeniu wezwań przez pocztę, określony został rozp. Ministra Poczty i Telegrafów z dnia 5 stycznia 1931 r. (Monitor Polski Nr. 17, poz. 29).

Uwaga 3. Ustawa z dnia 11 stycznia 1938 r. o doręczaniu pism urzędowych przez gminy (Dz. U. Nr. 3, poz. 16) stanowi w art. 1, że pisma urzędowe doręczają władze, oraz instytucje prawa publicznego przez pocztę, lub przez swych funkcjonariuszów. Gminy są obowiązane do doręczenia pism urzędowych jedynie w przypadkach przez akt ustawodawczy wyraźnie określonych. Z art. 23 rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym w brzmieniu nadanym powyższą ustawą wynika, że za pośrednictwem władz gminnych doręcza się pisma adresowane do miejscowości, w których nie ma zorganizowanej pocztowej służby doręczeń.

Uwaga 4. Zgodnie z §§ 1 — 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 listopada 1933 r. (Dz. U. Nr. 92, poz. 719) za doręczenie wezwań w postępowaniu administracyjnym gminy otrzymują wynagrodzenie w wysokości podwójnej każdorazowej opłaty pocztowej za list zwykły najniższej wagi. Wypłacanie tego odszkodowania zasadniczo powinno się odbywać równocześnie z zarządzeniami doręczenia, bądź ryczałtowo w stałych odstępach czasu, ustalonych przez władzę po porozumieniu się z gminą.

Poz. 13. Art. 15, 32, 51 i 62. Przesłuchiwanie przez zarządy gminne na żądanie władz i urzędów administracji państwowej i samorządu terytorialnego osób zainteresowanych, świadków i biegłych, sporządzanie protokołów z tych czynności, przyjmowanie ustnie zgłaszanych do protokołu próśb, odwołań, skarg, zażaleń, podań, itp.

Uwaga 1. Podstawa tego obowiązku, jeśli chodzi o czynności sporządzane na żądanie władz i urzędów administracji państwowej i samorządu terytorialnego, znajduje się w art. 1 i 32 p. 2.

Uwaga 2. Szczegółowy tryb postępowania w powyższym zakresie określony jest w instrukcji dla urzędów gminnych i magistratu o sporządzaniu protokołów na żądanie władz, urzędów i osób w postępowaniu administracyjnym z dnia 21 sierpnia 1928 r. (Zbiór zarządzeń str. 1212).

C. d. n.

J. MORAWSKA - MILLEROWA

Księgi uchwał

Równoległe z tętniącym, przyspieszonym tempem życia w większych miastach i ośrodkach przemysłowych idzie powolniejsza, żmudniejsza w swym codziennym, zwykłym trybie praca małych miasteczek i wsi na terenie całego kraju.

Obok nadzwyczajnych zdobyczy, efektownych osiągnięć realnych, rzucających się odrazu w oczy wyników płyną sobie równym, spokojnym nurtem dni powszednich zajęć, dni mrówczej, zwykłej, cichej pracy twórczej.

Wiemy wszyscy, że łatwiej jest zdobyć się na wybuch bohaterstwa, na porywy poświęcenia, aniżeli skupić się w ciągłym trudzie codziennego wysiłku.

Bo na to, aby nieustannie, równo, systematycznie wypełniać swoje obowiązki, na to żeby swoją codzienną, nieefektywną często pracę traktować zawsze z jednakowo głębokim zainteresowaniem trzeba mieć jakiś ogień wewnętrzny, entuzjazm do umiłowanej pracy, pełną świadomość bezpośredniego udziału w ogólnospołecznej, ogólnopaństwowej pracy odbudowy całego kraju, odbudowy, która odbywa się we wszystkich dziedzinach, na wszystkich odcinkach i na każdym terenie.

W obecnej chwili historycznej nie ma u nas zagadnień, spraw i ludzi mniej ważnych i drugoplanowych. Współczesne życie gospodarcze, społeczne, polityczne i kulturalne państwa jest tak skomplikowanym zjawiskiem, że wszystkie jego elementy ściśle

się o siebie zająbiają i są od siebie współzależnione. Nie można wyodrębnić jednego z nich i rozpatrywać w zupełnym odosobnieniu od innych elementów życia. Takie badanie oparte na nierealnym materiale, doprowadziłoby do niewłaściwych, całkowicie błędnych wniosków.

A ponieważ każde zagadnienie, każdy pojedynczy fakt, wartość każdej pracy mogą być rozpatrywane tylko w kompleksie (w grupie) zjawisk, w których występują — dlatego też każda sprawa ma swoją wagę, swoje znaczenie w ocenie dokonywanej ze społecznego czy państwowego punktu widzenia (co nie przesądza o stopniowaniu wartości tychże spraw z punktu widzenia najpilniejszych potrzeb państwa).

Gminne rady narodowe prowadzą na swoich terenach takie właśnie nieefektywne, zwykłe, konieczne, ważne prace.

Ich osiągnięcia i ich zdobycze i trudności jakie muszą pokonywać dążąc do realnych wyników, są właśnie w zakresie tej mrówczej, na pozór mało widocznej a tak niezbędnej pracy, bez której jednak nie mogłaby się w żaden sposób obyć całość naszego nowego, twórczego życia państwowego.

„Pamiętniki pracy“ — oto pamiętniki, które my piszemy teraz tak mozolnie każdym swoim wysiłkiem, każdym osiągnięciem, każdym trudem, każdym spełnieniem obowiązku w każdym naszym całodziennym dniu. Jesteśmy autorami zbiorowej pracy, której ty-

tuł brzmi: „Nowa Demokratyczna Rzeczpospolita“.

To nie jest patos, to nie są puste, beztreściwe słowa — to jest nasza obecna rzeczywistość. Bo każda sprawa załatwiona przez każdą radę narodową — jest literką do tych pamiętników, a każda dobrze wykonana uchwała — to zdanie o nowym osiągnięciu, o nowej, spełnionej rzetelnie pracy.

Dlatego rady narodowe powinny prowadzić księgę uchwał.

Biuro Prezydialne K.R.N. w swoim okólniku z dnia 22. I. 1947 r. zarządziło zaprowadzenie księgi uchwał we wszystkich radach narodowych, chodzi bowiem o to, aby rady narodowe zdawały sobie dokładnie sprawę ze swojej dotychczasowej, konkretnej pracy, aby same wobec siebie miały możliwość sprawdzenia swojej własnej działalności.

Księga uchwał — to jest wykazanie się rady narodowej osiągnięciami, które często zdobywa się z tak wielkim trudem, to jest wkład rady narodowej do ogólnopolskiego „Pamiętnika pracy“, to jest wykaz społecznego wysiłku dokonanego dla dobra i wygody miejscowych obywateli.

Księga uchwał jest spisem wszystkich uchwał danej rady narodowej i zawierając rubryki podane we wzorze B. P. K.R.N., jest jednocześnie odzwierciedleniem rzeczywistej działalności rady.

Księga uchwał wydobywa i niejako wyodrębnia realne dokonania rad narodowych, te dokonania, które często toną w powodzi kartek protokólnych.

ZYGMUNT LESKI

Z zagadnień kontroli rad narodowych

Ustawa „o organizacji i zakresie działania rad narodowych“ daje komisji kontroli rady możliwość kontroliowania bardzo szerokiego wachlarza instytucji, urzędów także spółdzielni i osób prywatnych, jeśli działają na zasadach akcji zleconej, lub jeśli otrzymują państwowe czy samorządowe subwencje.

Nie zawsze jednak każda instytucja czy urząd nadaje się w praktyce do kontroli rad. Jedną z rad narodowych kontrolowała ostatnio Dyrekcję Lasów i jak słyszałem kontrola ta, nużąca dla komisji, nie dała specjalnych rezultatów. Zdaje się, że rady narodowe powinny raczej tego rodzaju trudne i wymagające specjalnych kwalifikacji kontrole zostawić na drugim planie swej pracy, wzgl. umówić się z Delegaturą Biura Kontroli przy K. R. N. co do wspólnej akcji kontrolnej, a same przestawić się na kontrolę z a g a d n i e ń interesujących całą ludność. W kontroli szereg uprobłmów komisje kontroli rad, znając szczególnie dobrze swój teren i miejscowe bolączki, są wręcz niezastąpione, a ich kontrola da znacznie lepsze efekty, niż kontrole dokonywane przez Biuro Kontroli przy K. R. N. wzgl. przez organy kontroli resortowej.

Dla ułatwienia pracy komisjom kontroli rad pragnę w niniejszym artykule zaproponować szereg zagadnień, które, zdaniem moim, stanowią szczególnie wdzięczne pole dla komisji kontroli rad narodowych. W wykazie zagadnień omówionych w tym artykule ograniczę się do kilku resortów.

1. **Urzędy likwidacyjne.** Przy kontroli Urzędów Likwidacyjnych na czoło wysuwa się zagadnienie upłynnienia remanentów poniemieckich przez kontrolowanie przebiegu sprzedaży tego mie-

Zebrania sprawozdawcze rad narodowych wykazały, że wiele rad może się wykazać bardzo pozytywnymi wynikami swojej działalności, że wkład rad narodowych do ogólnopolskiej pracy nad odbudową wszystkich dziedzin życia naszego kraju, jest bardzo duży.

Księga uchwał będzie więc po prostu wykazem pozytywnej pracy rady narodowej.

Przewodniczący każdej rady narodowej powinien co kwartał na plenarnym zebraniu rady zdać sprawozdanie z księgi uchwał, zestawiając wykonane już uchwały z niewykonanymi i szerzej omawiając przyczyn niewykonania w terminie wyszczególnionych uchwał.

Prowadzenie księgi uchwał nie tylko ułatwi samej radzie sprawdzenie swojej własnej działalności, nie tylko wpłynie na zrealizowanie uchwał, ale i ułatwi udzielanie informacji zainteresowanym czynnikom i obywatelom o stanie wielu terenowych spraw, będących w toku załatwiania.

Do kontrolowania księgi uchwał są upoważnione tylko prezidia rad narodowych lub zainteresowane komisje rad.

W żmudnej, nieefektywnej, zdawałoby się szarej pracy rad narodowych, niechże księga uchwał stanie się chlubnym wykazem osiągnięć każdej rady narodowej.

nia, szacowanie dotychczasowych przydziałów, kontrolę postępów ściągania należności od tymczasowych dzierżawców i użytkowników. Przepisy o sprzedaży tego mienia są społecznie uzasadnione, przewidują niższy mnożnik dla różnych kategorii osób np. urzędników, repatriantów. Należy baczyć, aby w akcję sprzedaży nie wkradły się nadużycia, aby intencje ustawodawcy nie zostały wypaczone.

2. **Kultura i Sztuka.** W kontroli agend Ministerstwa Kultury i Sztuki należałoby zwrócić uwagę w pierwszym rzędzie na stan zabezpieczenia i sponania zabytków kulturalnych i muzealnych — poniemieckich, opuszczonych i podworskich, gdyż wiele jeszcze cennego mienia kulturalnego nie znalazło właściwego zabezpieczenia.

3. a) **Sprawy informacji i propagandy.** Akcję rozprowadzania prasy do wsi winny rady skontrolować rzetelnie w trosce o swój teren, a na pewno wnikliwa kontrola wykaże mankamenty i przyczyny niedostarczania prasy, co obecnie zdarza się dość często. Przypuszczać należy, że taka kontrola da doraźny efekt i nastąpi natychmaistowa poprawa. Zaznaczyć w tym mmiejscu muszą że akcja rozprowadzania i dostarczania w terminie prasy do wsi, łatwa do skontrolowania przez radę narodową, dzięki jej powiązaniu z partiami politycznymi (które rozprowadzają znaczną część prasy) i dzięki znajomości bolączek miejscowych, stanowiłaby dla kontroli państwowej i resortowej b. trudny. „orzec do zgryzienia“. Wniosek jasny.

- b) Wojewódzka rada narodowa przez swą komisję kontroli analogicznie powinna skontrolować pracę kina objazdowego, działającego na terenie województwa, zbadać czy dociera ono do wsi, czy jest w pełni wykorzystane itd.
- c) Kontrola działalności radiowęzłów przez powiatowe i gminne komisje kontroli społecznej winna w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę na sprawę nadawania przez radiowęzły pełnych programów i oczywiście zainteresować się gospodarką radiowęzła.
4. **O s w i a t a.** Z zagadnień oświaty szeroki problem działania dla komisji kontroli społecznej stanowić będzie sprawar ożprowadzania książek szkolnych i zeszytów po cenach ustalonych.
5. **S p r a w i e d l i w o ś ć.** Kontrola gospodarki finansowej sądów okręgowych może okazać się trudną, nużąca i mało efektywną. Na pierwszy plan wysuwa się kontrola sądów okręgowych i grodzkich (tych, które mają wydziały hipoteczne) celem zbadania przebiegu wpisywania do ksiąg hipotecznych aktów nadania ziemi, a także kontrola działalności sądów, celem zbadania technicznej sprawności ich działania — oczywiście bez wnikania w słuszność orzeczeń.
6. **Z d r o w i e.** a) na pierwszy kwartał, a nawet półrocze 19447 r. wysuwają się przed innymi problemami sprawy kontroli rozprawadzania darów UNRRA.
- Oдноśnie darów UNRRA z dziedziny zdrowia, komisje kontroli społecznej winny badać dystrybucję leków, sprzętu lekarskiego, szpitalnego i dentystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem kosztowniejszych preparatów i narzędzi — poprzez wydziały zdrowia, powiatowe ośrodki, aż do poszczególnych aptek. Po ustaniu pomocy UNRRA analogicznie badać mogą komisje kontroli rozdział leków produkcji krajowej i importowanych.
- b) Kontrola szpitali, sanatoriów, ośrodków, wydziałów zdrowia i Nadzwyczajnych Komisariatów do walki z epidemiami, celem skontrolowania stopnia wykorzystania wszystkich środków walki z chorobami zakaźnymi — w pierwszym rzędzie z gruźlicą i chorobami wenerycznymi — jest pilnym zadaniem Komisji.
- c) Kontrola zakładów uzdrowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy ich społecznie uzasadnionego wykorzystania. Wskazanym byłoby, aby rady narodowe tę ostatnią kontrolę prowadziły wespół z przedstawicielami kontroli państwowej lub resortowej, aby fachowo skontrolować gospodarkę finansową zakładu.
- 7) **P r a c a i o p i e k a s o ł e c z n a.**
- a) Tak jak w sprawach zdrowia tak i opieki społecznej w pierwszym kwartale 1947 r. najpilniejsze jest skontrolowanie rozdziału darów UNRRA przez woj. wydziały i powiatowe referaty opieki społecznej oraz poprzez ogniwa instytucji charytatywnych, które w zakresie rozdzielnictwa darów UNRRA wykonywują funkcje zleczone i są ponad to instytucjami subwencjonowanymi przez Państwo. Ten ostatni wzgląd pozwala na kontrolę całokształtu gospodarki instytucji charytatywnej na terenie działania rady.

- Z tego rodzaju instytucji wymienić należy przede wszystkim komitety opieki społecznej i ich ośrodki (np. kuchnie ludowe), terytorialne zarządy Polskiego Czerwonego Krzyża, wojewódzkie komitety Żydów Polskich, komitety akcji pomocy zimowej itd.
- b) Obszerne pole pracy dla komisji kontroli społecznej stanowić będą ubezpieczalnie społeczne. Kontrole te poza zbadaniem gospodarki finansowej ubezpieczalni winny zwrócić przede wszystkim uwagę na sprawność jej działania, na opinie ludności pracującej o pracy miejscowej ubezpieczalni — i postawić odpowiednie wnioski.
- c) Z problemów wchodzących w zakres działalności Min. Pracy i Opieki Społecznej bardzo ważną sprawą jest właściwa działalność inspektoratów pracy. Jest to kontrola, do której komisje kontroli społecznej są wręcz predysponowane. Któż bowiem może lepiej ocenić działalność inspektora pracy niż rada narodowa? — zbadać jak inspektorat reaguje na skargi pracowników, w jakim stopniu interesuje się ochroną świata pracy, bezpieczeństwa i higieną pracy. Te sprawy mają dla oceny całokształtu działalności inspektoratu znaczenie ważniejsze jeszcze, niż sprawa stanu rachunkowości inspektoratu, która rzecz prosta nie powinna być przy kontroli pominięta.
- d) Badanie spraw inwalidów i ociemniałych odbywać się może przede wszystkim przez badanie instytucji powołanych do niesienia pomocy i przez skontrolowanie rozdziału koncesji monopolowych, stanowiących dziś „złote jabłko“ — które sprawiedliwie rozdzielone mogą dać inwalidom pełne zabezpieczenie materialne.
- e) Kontrola zakładów zamkniętych dla starców, matek i dzieci, tak z punktu widzenia rzetelności gospodarki, jak przede wszystkim stanu, w jakim znajdują się podopieczni.
- f) Zdarzają się od czasu do czasu klęski żywiołowe na jakimś terenie (niszczący grad, powódź, pożar itp. (Rady narodowe powinny pamiętać, że zainicjowana zwykle w takim wypadku akcja pomocy staje się celem ataku różnych hien tuczających się na ludzkim nieszczęściu i łobowiącznych ryby w metnej wodzie i chaosie spowodowanym pośpiechem. Komisje kontroli winny takie akcje doraźnie kontrolować, nie hamując przy tym ich biegu.

Wyżej podany wykaz zagadnień szczególnie aktualnych w chwili obecnej dotyczy jedynie spraw związanych z kilkoma resortami ministerialnymi (kultury i sztuki, informacji i propagandy, oświaty, sprawiedliwości, zdrowia, opieki społecznej) i nie wyczerpuje zagadnień, nawet jeśli chodzi o te resorty.

Przypuszczam, że po mnie i inni obywatele napiszą do „Rady Narodowej“ na ten sam temat, wysuną dalsze, szczególnie aktualne zagadnienia, które winny być przedmiotem kontroli rad narodowych. Przypuszczam, że przedstawiciele komisji kontroli rad narodowych również wypowiedzą się w tej sprawie i wykaz zagadnień wypełni się bogatszą treścią. Łączy te zagadnienia wspólna cecha. Nadają się one świetnie do kontroli rad i rady narodowe nie mogą być przy ich kontroli „wyręczone“ przez kontrolę państwową czy resortową, gdyż do badania tych za-

gadnień konieczna jest gruntowna znajomość terenu, miejscowych bolączek i stosunków.

Zaryzykuję twierdzenie, że kontrola państwowa czy resortowa czułaby się tak samo niepewnie przy kontroli tych zagadnień, prowadzonej bez pomocy rad, jak kontrola społeczna przy kontroli np. Oddziału Narodowego Banku Polskiego, czy owej na wstępie wymienionej Dyrekcji Lasów.

Dla uniknięcia nieporozumienia zaznaczam raz jeszcze, że oczywiście i takie kontrole jak zbadanie gospodarki jakiegoś banku należą do kompetencji rad; w niniejszym artykule proponuję kontrolę, którym według mego zdania należy się pierwszeństwo i przy których praca komisji kontroli da szybkie i znaczne efekty.

Na zakończenie chciałbym zauważyć, że dobrze byłoby, gdyby inicjatywę kontroli danego problemu na terenie województwa podejmowała woj. rada na-

S. SITEK

Koziegłowy,
pow. Zawierciański

Przyczyny nienormalnego funkcjonowania rad narodowych

W wyniku obecnej wojny, która przyniosła nam z jednej strony niespotykane w dziejach straszne zniszczenie — nastąpiło z drugiej strony głębokie przeobrażenie życia politycznego, społecznego i gospodarczego w większości państw europejskich w sensie pozytywnym dla szerokich mas społeczeństwa. Przeobrażenie to, nastąpiło i u nas w wyzwolonej Polsce. Wyrazem tego jest — między innymi — ustawa z dnia 11 września 1944 r. o radach narodowych. Ustawa ta daje wielkie, niespotykane dotychczas nie tylko u nas ale i zagranicą, uprawnienia terenowym radom narodowym. Rady narodowe na każdym szczeblu, powołane są tu jako organa planowania działalności publicznej oraz kontroli nad rządowymi i samorządowymi organami wykonawczymi. Jak z tego wynika, rady są niejako lokalnymi parlamentami, mającymi na swym terenie planować, to znaczy układać plan działalności publicznej tak dla siebie, jak i dla organów wykonawczych, dawać i opracowywać pewne wytyczne z zakresu potrzeb lokalnych, celem zrealizowania ich itp. Mają prawo i obowiązek kontroli organów wykonawczych tak rządowych, jak i samorządowych pod względem legalności, celowości i zgodności z zasadniczą działalnością K.R.N. Intencją ustawodawcy było dać władzę w ręce ludu, by lud sam decydował na własnym terenie o swoich sprawach. Jakaż wielka różnica istnieje między uprawnieniami obecnych rad, a rad przedwojennych, które były zależne całkowicie od organów władzy rządowej, spełniały wyłącznie rolę opiniodawczą, a były traktowane przez te władze jako zło konieczne. Obecnie, jak wiadomo, rady narodowe są niezależne od czynników adm., czy samorządowych, a podporządkowane są jedynie radom hierarchicznie wyższym. Duże uprawnienia, ale też i wielkie obowiązki ciążyą na obecnych radach. Oprócz istnienia ustawowej, osobistej odpowiedzialności za niewypełnianie przyjętych na siebie obowiązków, istnieje i odpowiedzialność moralna, wynikająca z ślubowania każdego radnego. Mimo tego jednak terenowe rady narodowe, a szczególnie gminne, nie wykonują należycie przyjętych

rodowa, dając odpowiednie nastawienie radom powiatowym i gminnym.

W ten sposób w danym kwartale W.R.N. miałyby wszechstronne naświetlenie poszczególnego problemu ze wszystkich powiatów województwa.

Nastawienie na kontrolę danego problemu (czy kilku problemów) w danym kwartale na terenie całego państwa dać winno Biuro Kontroli przy K.R.N., którego obecny plan pracy przystosowany jest właśnie do kontroli aktualnych zagadnień — zgodnie z życzeniem Prezydium K.R.N.

Taka „fala kontroli“ jednego lub kilku zagadnień w określonym okresie czasu dałaby — poza poprawą sytuacji w powiecie, czy gminie — wszechstronne naświetlenie problemu i mogłaby spowodować odpowiednie zarządzenia czy uchwały władz centralnych.

na siebie obowiązków, o przez to nie wykorzystują olbrzymich uprawnień jakie im przysługują z tytułu piastowanych mandatów.

Przyczyny tego są różne. Jako działacz samorządowy obserwuję i badam je. Do najczęściej spotykanych przyczyn nienależytego funkcjonowania rad, należy nieodpowiedni dobór ludzi w radach. Brak ludzi uspołecznionych, umiędzących i chcących pracować ofiarnie i bezinteresownie, mających poza tym poczucie wykonywania przyjętych na siebie obowiązków obywatelskich. Organizacje polityczne i różnego rodzaju związki powinny przy delegowaniu swych członków do rad na ten moment zwracać specjalną uwagę. Tam gdzie rada nie pracuje należycie, cechuje ją bierność i brak inicjatywy, należy przeprowadzić jej reorganizację (składu rady), przez odwołanie ludzi nieodpowiednich, a powołanie takich, którzy się lepiej na te stanowiska nadają. Są rady, które trzeba poprostu zniewalać do pracy. Z takich rad nie ma i nie będzie pociechy. Niektóre prezydium gminne w ogóle nie zbierają się. Organa wykonawcze, by zadość stało się przepisom prawnym, muszą za nie pracować (projektować, planować itp.). Rola takich rad ogranicza się tylko do formalnego uchwalania, wzgl. odmowy uchwalenia przedłożonych wniosków i projektów przez organa wykonawcze.

Drugą, również ważną przyczyną, która powoduje często bierne nastawienie rady do aktywnej pracy, są fakty nieliczenia się niektórych czynników administracyjnych z uchwałami, czy postulatami rad narodowych. Postulaty przesyłane do tych władz są często zignorowane przez nie lub też pozostają bez echa. Czynniki te zapominają, niestety b. często, że służą ludowi i dla niego muszą pracować. Takie przejawy wsteczności należy tępić.

Poza tym rady narodowe, szczególnie na szczeblu gminnym nie wykorzystują swoich uprawnień z powodu elementarnej niezajomości przepisów prawnych, dotyczących rad. Niektórzy urzędnicy o nastawieniu antydemokratycznym chytrze strzegą swej władzy i celowo nie uświadamiają rad

o ich uprawnieniach. Zdaje im się widocznie, że gdy rady zdobędą tajemnicę rządzenia — oni zejść do roli podrzędnej, czysto wykonawczej, do czego nie nawykli.

Zdarzają się również i takie wypadki, że kierownicy różnego rodzaju urzędów, a szczególnie urzędów niezespolonych, a podlegających kontroli społecznej rad narodowych, nie znając uprawnień rad, nie dopuszczają komisji do czynności kontrolnych. Trzeba, by kierownicy tych urzędów, czy przedsiębiorstw zapoznali się choć pobieżnie z ustawą o radach narodowych. W stosunku zaś do osób, u których występuje zła wola lub cierpiących na manię wielkości, należy wyciągnąć odpowiednie konsekwencje.

Aby ożywić i usprawnić działalność rad narodowych należy w pierwszym rzędzie przeprowadzić tam, gdzie zachodzi tego potrzeba, reorganizację rady przez dobór ludzi, którzyby chcieli

i umieli pracować społecznie. Dalej należy przeprowadzać stałe szkolenie radnych, szczególnie na szczeblu gminnym, przez organizowanie kursów, odczytów, pogadanek itp. przez wyższe hierarchicznie prezydium rad narodowych oraz ich urzędników fachowych. Poza tym należy udostępnić czytanie różnego rodzaju pism fachowych z zakresu samorządu, jak tygodnik „Rada Narodowa“, „Chłopski Poradnik Samorządowy“, „Dziennik Ludowy“ itp.

Po odpowiednim doborze ludzi w radach i przeszkoleniu ich, na tyle, by znali swoje prawa i obowiązki oraz przy dobrej woli, zrozumieniu i nastawieniu demokratycznym czynników wykonawczych tak rządowych, jak i samorządowych — można znaleźć płaszczyznę wspólnej i harmonijnej współpracy, wyeliminować nieporozumienia i tarcia, jakie obecnie na niektórych terenach istnieją pomiędzy radami narodowymi, a czynnikami wykonawczymi adm. publicznej.

Przeciwpowodziowe komitety wojewódzkie i powiatowe

Z uwagi na to, że pochód lodów na rzekach i potokach może nastąpić już z końcem lutego i w związku z tworzeniem się zatorów lodowych i raptownym topnieniem śniegu może powodować groźne, a przy złych warunkach atmosferycznych katastrofalne powodzie Ministerstwo Administracji Publicznej zleciło wojewodom zarządzić pogotowie przeciwpowodziowe i zorganizować wojewódzkie, powiatowe i miejskie (gminne) komitety przeciwpowodziowe. W pierwszym rzędzie organizowane są komitety wojewódzkie oraz komitety powiatowe i miejskie w tych powiatach i miejscowościach, które choćby tylko częściowo zagrożone są powodzią. W komitetach tych kierownictwo techniczne ochrony przed powodzią pozostaje przy przedstawicielu państwowych resortów wodnych Ministerstwa Komunikacji lub Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych. Nadzór naczelny nad komitetami przeciwpowodziowymi na terenie ziem odzyskanych należy do Ministra Ziem Odzyskanych.

Całokształt zagadnień związanych z zabezpieczeniem kraju przed powodzią należy do Głównego Komitetu Przeciwpowodziowego. Główny Komitet został powołany przez Ministra Administracji Publicznej zgod-

nie z uchwałą Prezydium Komitetu Ekonomicznego przy Radzie Ministrów z dnia 19 lipca 1946 roku.

W skład Głównego Komitetu wchodzi następujące Ministerstwa: Administracji Publicznej, Obrony Narodowej, Rolnictwa i Reform Rolnych, Komunikacji, Bezpieczeństwa Publicznego (Gł. Kom. Milicji Obywatelskiej), Ziem Odzyskanych, Pracy i Opieki Społecznej, Poczty i Telegrafów oraz urzędy i instytucje: Centralny Urząd Planowania, Instytut Hydrolog.-Meteoroologiczny, Dyrekcja Państwowej Komunikacji Samochodowej, Centralny Komitet Opieki Społecznej, Polski Czerwony Krzyż i Polskie Radio.

Wymienione Ministerstwa i urzędy działają w akcji przeciwpowodziowej we wspólnym porozumieniu.

Zadaniem Głównego Komitetu było dokonanie inspekcji zlewni Wisły i Odry, wydanie zarządzeń celem oczyszczenia nurtu rzek i resztek zniszczonych mostów, mogących zagrażać utworzeniem zatorów lodowych, utrzymanie i budowa wałów przeciwpowodziowych. Wszelkie sprawy związane z akcją przeciwpowodziową na terenach województw podlegają Głównemu Komitetowi, powiatowe komitety podlegają wojewódzkim, a miejskie (gminne) — powiatowym.

J. F.

JULIAN FASZCZEWSKI

Brwinów

Co i w jaki sposób gminna rada narodowa może zrobić w ciągu najbliższego roku dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego swojej gminy

(Praca nagrodzona na konkursie „Rady Narodowej“)

Jestem mieszkańcem gminy letniskowej odległej od stolicy o 25 kilometrów. Osiedle typowo podstołeczne jakich wiele, połączone z Warszawą koleją, liczy 7 tysięcy mieszkańców, wśród których są ludzie zatrudnieni w stolicy jako urzędnicy i robotnicy. Na miejscu w osiedlu pracuje też trochę robotników w przemyśle drzewnym i w cegielni oraz rzemieślników i drobnych kupców. O 2 km od osiedla przebiega Elek-

tryczna Kolejka Dojazdowa, do jakiej prowadzi kiepska droga, utrudniająca korzystanie z dobrodziejstw kolejki. Osobiście interesują mnie sprawy samorządu, dlatego nie obce mi są potrzeby i kłopoty gminy — i dlatego też będę mógł napisać o drogach do wybrnięcia z nich nieco. Gmina nasza wchodzi w skład powiatu, którego rada powiatowa nakreśliła sobie plan pracy na lat siedem, ustalając zarazem pewne wytycz-

ne dla podporządkowanych rad. Wytyczne te idą w kierunku przekształcenia powiatu z drobnorolniczego na ogrodniczy i zobowiązują gminy do solidarnej pracy w kierunku realizacji planów przebudowy. Potrzeby osiedla są duże — zarówno na odcinku życia gospodarczego jak i kulturalnego. Słaba organizacja życia zbiorowego, zniszczone warsztaty pracy, zły stan dróg, brak mieszkań dla biedniejszej ludności, niewykorzystana pod uprawę ziemia, zaniedbane gospodarstwa wcale nie wyczerpują braków, spowodowanych klęską wojny. Na odcinku kulturalnym braki są jeszcze dotkliwsze. Mała ilość pomieszczeń szkolnych, zanik uspołecznienia mieszkańców osiedla, niski poziom moralny młodzieży, słaba opieka nad dziećmi — to wszystko woła na alarm i każe organizować, działać, budować. — Podołać tu może jedynie zbiorowa wola ludzi, którym dobro publiczne nie jest obce a tych ludzi powinno się zorganizować w gminnej radzie narodowej.

Trzy są najpoważniejsze zadania na rok 1947 dla gminy do spełnienia: 1) zorganizować ludzi dobrej woli do pracy społecznej, 2) zgodnie z zaleceniem pow. rady narodowej podnieść stan gospodarczy gminy na odcinku warzywnictwa, sadownictwa i kwaciarstwa, co podniesie stopę życiową mieszkańców osiedla, z drugiej zaś strony pozwoli na dostarczenie pewnej ilości świeżych warzyw, owoców i kwiatów pobliskiej stolicy. Wzmóc produkcję artykułów budowlanych dla osiedla oraz dla odbudowującej się Warszawy, 3) podnieść stan kulturalny osiedla przez pomoc szkołom miejscowym oraz organizacjom społecznym. Cel ten zawarty w wymienionych wyżej głównych zadaniach gminy — może być osiągnięty po zbadaniu środków i warunków działania organów samorządowych.

Aby realizacja celu nie została jedynie w sferze teorii należy najaktywniejszych społecznie i gospodarczo mieszkańców B..... wciągnąć do rady gminnej i jej prezydium. Tych ludzi należy zobowiązać do prac w komisjach rady, jakie należy powołać. Komisje te — to: komisja pracy społecznej i gospodarcza. Również trzeba uaktywnić komisję oświatową. Dalszym warunkiem rozwiązania problemu realizacji planu będzie zmobilizowanie na zamierzenia opracowane w szczegółach przez komisje — środków finansowych. Na inwestycje natury użyteczności publicznej posłużą podatki, imprezy i dochody z przedsiębiorstw gminnych. Na inwestycje dochodowe i założenie nowych przedsiębiorstw można będzie wystarać się o pożyczkę z Banku Komunalnego lub z innych źródeł. Na drodze do sfinalizowania pierwszego etapu prac przygotowanych na pewno znajdzie się wiele oporów, a nawet wstrętów; zarówno ze strony ludzi, jak i spowodowanych biedą powojenną. Na to trzeba być przygotowanym i nie ulec im. Dalsze bowiem kroki można będzie stawiać łatwiej i pewniej. Po krótkiej analizie środków działania można przejść do omówienia planu pracy. O ile chodzi o zrealizowanie pierwszego zadania t. j. uaktywnienia czynnika społecznego — to najłatwiej będzie rozwiązać ten problem przez ożywienie działalności, istniejącej już organizacji w B..... Towarzystwa „Domu Pracy Społecznej“. Towarzystwo to zgodnie z przepisami swego statutu może rozwijać wszechstronną akcję społeczną i zogniskowanie woli społecznego czynu w tym towarzystwie jest ze wszechstron wskazane. Zarówno organizacje młodzieżowe

sportowe, jak i kulturalne, naukowe a nawet polityczne mogą tu wydatnie współpracować. Dokończenie budowy 2-jej szkoły powszechnej, założenie biblioteki dla osiedla, ożywienie działalności sportowej, zorganizowanie przedszkola, urządzenie ogrodu i ogródka jordanowskiego w zaniedbanym parku — winny być osiągnięciami towarzystwa na rok 1947. Obok tego towarzystwa dobrze byłoby zorganizować T-wo Przyjaciół B..... dla podniesienia estetycznego stanu osiedla oraz dla pomocy gminie w budowie chodników i drogi do przystanku Elektrycznej Kolejki Dojazdowej. Drugie zadanie może rada gminna zorganizować na dwóch odcinkach życia gospodarczego: odcinku sadowniczo-warzywniczym i odcinku akcji budowlanej. W przebudowie gospodarczej powiatu gmina winna wziąć przede wszystkim jak najmocniejszy udział w sadzeniu drzewek owocowych zarówno w ogródkach przydomowych, jak i na działkach oraz na terenach gminnych. Jednocześnie należy zorganizować obsługę gminną do walki z owadami. Już obecnie wypadaloby powołać do życia Towarzystwo Ogródów i Osiedli Działkowych w celu wykorzystania dużych obszarów niewykorzystanej ziemi na ogródki działkowe pod warzywa dla robotników i inteligencji pracującej, pozbawionych własnych ogródków przydomowych. Towarzystwo winno w działalności swej uwzględnić zorganizowanie dla swych członków i osób niestowarzyszonych kursów warzywniczo-kwiatowych oraz pszczelarskich. Rada gminna winna też zainicjować założenie spółdzielni ogrodniczej z działkami: sprzedaż narzędzi ogrodniczych, suszarnia owoców i warzyw, kiszarnia oraz przetwórstwo owocowe (wina, marmelada). Z kolei odcinek budowlany: miejscowy tartak i stolarnie oraz cegielnie i wyrób płyt budowlanych gmina powinna przez odpowiednią opiekę rozbudować, aby przedsiębiorstwa te spełniały w szerszym zakresie niż obecnie obowiązek współbudowniczych stolicy. Ze względu na pomyślne warunki rozwoju należałoby gminie założyć własne przedsiębiorstwo-betoniarnię: wyrób pustaków, płyt, kręgów studziennych oraz słupów do grodzenia. Stąd znacznie powiększyłyby się fundusze samorządowe. Na wszystkie inne organizacje gospodarcze prywatne i spółdzielnie rada gminna ma obowiązek przez kontrolę społeczną i propagandę oddziaływać w kierunku wykazania potrzeby realizacji swych planów. Trzecie i ostatnie zadanie wspólnie z Towarzystwem Domu Pracy Społecznej spełnić powinna komisja oświatowa. Obok już wspomnianych z czynności przy omawianiu zadania pierwszego dwie te instytucje zająć się winny wychowaniem obywatelskim za pośrednictwem ożywienia organizacji wychowawczych, jak harcerstwo, organizacje młodzieżowe oraz przez żywy kontakt z partiami politycznymi na niwie urabiania światopoglądu demokratycznego u mieszkańców osiedla.

Wszystkie tu omawiane zadania gminy, prezydium gminnej rady narodowej winno rozmieścić w czasie i zapewnić przez odpowiedni dobór ludzi i środków ich wykonania. Aby plan był należycie zrealizowany i dał na przyszłość obok korzyści materialnej pewne doświadczenia dla gminy — potrzebna jest jeszcze po wykonaniu kontrola i zestawienie osiągniętych wyników z pierwotnymi zamierzeniami. Powinno to zrobić prezydium gminnej rady narodowej przy współudziale gminnej komisji kontroli społecznej.

Do numeru dzisiejszego dołączamy bezpłatnie ostatnią część książki d-ra Jerzego Starościaka — „Ustrój Admin. Polski“

Z ŻYCIA RAD**ANTONINA SPANDOWSKA****W Zagłębiu nie próżnują**

Powiatowa Rada Narodowa w Będzinie jest placówką ruchliwą i wybitnie użyteczną. Toteż warto bliżej zapoznać się z jej pracą.

Budżet przede wszystkim przyjrzymy się budżetowi Powiatowego Związku Samorządowego w Będzinie. Globalna jego suma (za rok 1946) wynosi 23 miln. zł. Z tego zaś najważniejsze pozycje po stronie rozchodów i dochodów są następujące:

DOCHODY:

Subwencje	13,6 miln.
dopłaty z gmin	1,5 „
podatki samoistne	1,8 „
udział w pod. państ.	1,4 „

ROZCHODY:

Zarząd ogólny	1,8 miln.
drogi i place	6,7 „
zdrowie	3,3 „
świadczenia dla gmin	6,8 „

Sumy podajemy w dużym zaokrągleniu, a zresztą jak łatwo obliczyć, nie są to wszystkie pozycje budżetowe, pozostałe jednak wyrażają się w drobniejszych kwotach. Po stronie dochodów — jak wynika z przytoczonych cyfr, budżet opiera się w dużym procencie na subwencjach. Lecz nie tu leży jego punkt ciężkości, a po stronie wydatków, na które warto zwrócić uwagę. Otóż zarząd ogólny, który w większości budżetów samorządowych stanowi największą pozycję, tu jest dopiero czwartą z kolei i to niemal czterokrotnie mniejszą od wydatków na drogi lub świadczenia dla gmin, zaś w stosunku do całości budżetu stanowi niewiele ponad 7%. Jest to chlubnym dowodem, że praca samorządu powiatowego w Będzinie daleka jest od zbiurokratyzowania, a służy celom istotnym.

Budżet ten zresztą w przyszłości na pewno będzie wyglądał korzystniej i po stronie dochodów, o czym przekonamy się zapoznawszy się z planami gospodarczymi rady powiatowej. Istnieje zresztą jeszcze jedno źródło dochodów, które poważnie nie dopisuje, a są podatki od kopalni, które — płacone w należytej wysokości — urealnilyby w dużym stopniu tak budżet powiatu, jak i wielu gmin. Przeszkoda leży w śmiesznie niskim szacowaniu obiektów przez zakłady przemysłowe, zwłaszcza przez przemysł węglowy, który szacuje kopalnie na podstawie bilansów przedwojennych. Nowe oszacowanie wymagałoby dużych nakładów pieniężnych, których przemysł nie chce ponieść, a samorząd nie ma na to funduszy.

Przedsiębiorstwa.

Powiatowy Związek Samorządowy posiada dwa przedsiębiorstwa, na których buduje swoje plany gospodarcze. Pierwszym jest klinkiernia, która narazie nie odrzuca zysków, gdyż cały dochód zmuszoan jest wkładać we własne inwestycje i remonty. W przyszłości jednak, po ukończeniu napraw wszystkich zniszczeń wojennych, przedsiębiorstwo to stanowić będzie poważną pozycję dochodową w całokształcie gospodarki powiatu.

Drugim obiektem jest cegielnia. Bezpośrednio po zakończeniu wojny objęło ją Zjednoczenie Przemysłu Ceramicznego, jednak opieka jego ograniczyła się do sprzedania ponemieckich zapasów cegły, samego zaś obiektu nie zabezpieczono nawet przed dalszym niszczeniem. W kwietniu 1946 zdano przedsiębiorstwo Powiatowemu Związkowi Samorządowemu.

Tu odrazu zabrano się do dzieła. W ciągu kilku miesięcy zabezpieczono dachy, uzupełniono komin, piece, maszyny, włożywszy 300 tys. złotych. Jak mała jest ta suma w stosunku do wykonanych robót, świadczy fakt, że firma budowlana złożyła ofertę na remont obiektu, licząc sobie w sumie 1.600 tys. zł. Z wymienionych zaś 300 tys. sam silnik kosztował 150 tys. Remont przeprowadza się systemem gospodarczym, wykonane roboty przeprowadził sam kierownik cegielni wspólnie z robotnikami. Oczywiście owe 150 tys. nie wystarczyło na dokonanie całkowitego remontu, toteż rada czyni starania o uzyskanie funduszy na dalsze prace.

Rada powiatowa projektuje połączenie obu swoich przedsiębiorstw w jeden obiekt pod nazwą „Zakłady Ceramiczne i Klinkierskie” w celu ustanowienia wspólnego zarządu i nadzoru oraz dla prowadzenia wspólnej gospodarki. Klinkiernia bowiem wcześniej zaczęła przynosić dochody, które można by inwestować w cegielni aż do doprowadzenia jej do odpowiedniego stanu. Niezależnie od oblicza gospodarskiego tego planu widzimy tu ponowny dowód troski o oszczędność w administracji, znamiennej dla rady powiatowej w Będzinie.

Działalność społeczno-oświatowa.

Poważną bolączką w dziedzinie oświaty jest w Zagłębiu, jak i na Śląsku — odpływ sił nauczycielskich do przemysłu, gdzie znajdują lepsze warunki pracy. W terenach wiejskich powiatu będzińskiego nauczycielstwo napotyka dodatkowe trudności w postaci braku mieszkań i nawet braku opału, co wydaje się niewiarygodne. W końcu ub. roku w tym jednym powiecie wakowały 92 etaty nauczycielskie.

Szkół w powiecie jest wystarczająca ilość: 78 szkół na 11 gmin. W każdej gromadzie jest szkoła. W miejscowościach, gdzie brakowało lokali, urządzono szkoły w barakach uzyskanych od Zjednoczenia Energetycznego, które są czyste i wygodne i powetowały niemal wszystkie braki. Pomimo to wiele dzieci nie uczęszcza do szkół. Toteż komisja oświatowa rady zainicjowała sporządzenie wykazów dzieci chodzących do szkół, które następnie porównano z odnośnymi spisami z ewidencji ludności. Uzyskawszy w ten sposób imienną listę dzieci nie korzystających z nauki, komisja przeprowadza indywidualne wywiady w rodzinach celem usunięcia przyczyn nieposyłania dziecka do szkoły.

Oprócz oświatowej istnieje w łonie rady komisja biblioteczna, która zajmuje się organizacją bibliotek ruchomych. Komisja ta uzyskała już potrzebne fundusze i zebrała poważną ilość książek.

żek, które wysyła się partiami po 50 — 100 książek do gmin i po pewnym czasie się wymienia.

Nie zaniedbuje się również spraw opieki i zdrowia publicznego. W Sarnowie istnieje Powiatowy Dom Dziecka, który po odejściu Niemców przejęto w stanie zdewastowanym. Inwestycje pochłonęły sporo funduszków. Obecnie dom funkcjonuje należycie i mieszka w nim 57 sierot. Powiatowy Komitet Pomocy Zimowej utrzymuje 3 kuchnie ludowe oraz zajmuje się rozdziałem darów UNRRA.

D. GADOMSKA

Osiągnięcia wychowawcze W. R. N. w Olsztynie

Wojewódzka Rada Narodowa w Olsztynie w dn. 28/XII.1946 r. obchodziła pierwszą rocznicę swego powstania. Okres ten to olbrzymi wysiłek organizacyjny na wszystkich odcinkach życia społecznego, a przede wszystkim nad wprowadzeniem i utrwaleniem nowych form samorządu terytorialnego.

Ziemia Warmijsko-Mazurska na której od niedawna stosunkowo jest organizowane życie polskie, zasiedlona została 3 grupami regionalnymi (autochtonów, osiedleńców z województw centralnych i repatriantów z za Bugu). Wśród ludności stwierdzić należy małe uświadomienie praw obywatelskich, zadań samorządu, jak również nie ma należytego pogłębienia świadomości rzeczywistości polskiej i tej olbrzymiej drogi jaką Polska w demokracji przebyła.

W. R. N. od początku swego istnienia jako jedno z ważnych zadań postawiła sobie do wykonania wielką pracę wychowawczą w duchu demokracji i ludowładztwa, wychodząc z założenia, iż polska bezkrwa wa rewolucja musi być w umysłach obywateli utwierdzona, z pełnym zrozumieniem dążeń celów i dotychczasowych osiągnięć.

Praca wychowawcza W. R. N. prowadzona jest po przez organizowanie kursów instruktorskich dla Przewodniczących, Komisji Kontroli Społecznej i Zarządów Gminnych Miejskich i Powiatowych Rad Narodowych. Dla pogłębienia współpracy pomiędzy społeczeństwem a radami narodowymi, W. R. N. organizuje zebrania i wiece sprawozdawcze terenowych rad narodowych dla członków tych organizacji, których przedstawiciele zasiadają w radach. Dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie stwierdzają, że rośnie na Ziemi Warmijsko-Mazurskiej świadomość uprawnień i zdobyczy demokracji. Powoduje to konsolidację społeczeństwa, a bezpośredni efekt uświadomienia mas to podniesienie wydajności pracy. Usprawniona działalność Komisji kontroli społecznej daje pozytywne wyniki, gdyż objawy nadużyć znacznie zmalały. Współpraca czynników kontrolnych (Kom. Kontr. Społ., Biura Kontroli, Kom. Specjalnej) osiągnęła w rezultacie znakomitą poprawę w tym zakresie. — Obecnie, uświadomione społeczeństwo woj. olsztyńskiego nie ma obaw przed ujawnianiem nadużyć lokalnych dygnitarzy, a władze nie wykazują tendencji tuszowania tych nadużyć, wyciągając w stosunku do winnych właściwe konsekwencje. To zdrowe ujęcie zagadnienia walki z nadużyciami jest właśnie rezultatem pracy wychowawczej rad narodowych, które umiały w społeczeństwie wzbu-

dzić takie nastawienie, że żaden obywatel nie przejdzie obok wykroczeń, bez ujawnienia ich.

Drugim zagadnieniem pracy wychowawczej, podjętym równoległe od początku istnienia W. R. N. — to unormowanie stosunków ludnościowych na Ziemi Warmijsko-Mazurskiej, które w początkach zasiedlania tych ziem stanowiły konglomerat wzajemnych niechęci i nieporozumień, prowadzących niejednokrotnie do krwawych zatargów pomiędzy osiedleńcami a miejscową ludnością warmijsko-mazurską.

Żuż w dn. 9 czerwca 1946 r. W. R. N. proklamowała Jedność Narodową Ziemi Warmijsko-Mazurskiej, gdzie między innymi powiedziane było:

„Każde nadużycie w stosunku do Polaka urodzonego na tej ziemi, Polaka przybyłego z za Bugu, czy z województw centralnych, będzie traktowane jako przestępstwo wobec Narodu Polskiego, bez względu na to kto je popełni. Każdy ktoby jedność narodową na ziemi Warmijsko-Mazurskiej naruszył, lub utrudniał jej ugruntowanie, będzie traktowany jako wróg Narodu Polskiego. Zaprowadzenie ładu i sprawiedliwości społecznej, oparte na jedności narodowej i solidarności świata pracy — to naczelne zadanie nasze na Ziemi Warmijsko-Mazurskiej“.

Proklamacja ta rozplakatowana, podana w miejscowej prasie i rozrzucona w wielu egzemplarzach na obszarze całego województwa — odniosła pożądaną skuteczną i przyczyniła się w dużej mierze do unormowania stosunków ludnościowych.

Niemniej praca W. R. N. w tym zakresie trwała nieprzerwanie, poprzez zorganizowanie komisji narodowościowej, mającej na celu obronę interesów ludności miejscowej, prowadzenie właściwej propagandy i łagodzenie ewentualnych zatargów, oraz poprzez organizowanie zjazdów, poświęconych wyłącznie tym zagadnieniom i akcji uświadamiającej w terenie.

Osiągnięcia W. R. N. w tym względzie są bardzo znaczne. Obecnie ludność warmijsko-mazurska coraz liczniej zajmuje stanowiska w urzędach, instytucjach społecznych i coraz bardziej interesuje się wszelkimi przejawami życia publicznego, łącząc się w tym z ludnością osiedleńczą. Scalenie ludności polskiej na Ziemi Warmijsko-Mazurskiej w niedługim czasie będzie całkowite.

W. R. N. stwierdza, iż osiągnięcia w pracy wychowawczej na terenie swego Okręgu są pozytywnym i zasadniczym dorobkiem jej jednorocznych wysiłków w tym kierunku i w dalszym ciągu uważać będzie ten postulat za ważny i konieczny w całkowitym realizowaniu zadań rad narodowych.

Z całej Polski

RADY PATRONEM SZTUK I NAUK

Niektóre rady narodowe wykazują dużo inicjatywy w zakresie opiekowania się nauką i sztuką na swoim terenie. Zwłaszcza kilka rad może pochwalić się ostatnio pięknymi gestami w tej dziedzinie.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie uchwaliło wyasygnować niezbędną kwotę na zakupienie dwóch mikroskopów dla Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Rada Wojewódzka w Krakowie własnym nakładem wydała broszury pt. „Collegium większe“ (Collegium maius). Obecnie zaś wystąpiła z inicjatywą odnowienia zabytkowego gmachu tegoż Collegium (starego Uniwersytetu Jagiellońskiego). Na apel rady liczne instytucje zgłosiły chęć uczestniczenia w tej akcji, dzięki czemu zostanie dokonane dzieło odbudowy jednego z najpiękniejszych budynków zabytkowych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W Białymstoku władze wojewódzkie postanowiły ufundować w roku 1947 trzy nagrody, a mianowicie: literacką, naukową i plastyczną. Wysokość każdej z nagród wynosi 100 tys. złotych.

Na pierwszym posiedzeniu w nowym roku Miejskiej Rady Narodowej w Poznaniu poruszono m. in. projekt zarządu miejskiego wszczęcia starań o akademizację Wyższej Szkoły Muzycznej. W dyskusji podniesiono, że Poznańskie Konserwatorium dostarczyło przed wojną krajowi wielu cennych muzyków i pedagogów w dziedzinie muzykologii. Miasto posiada reprezentacyjną operę, zespół filharmoniczny oraz szereg wykwalifikowanych sił profesorskich, dzięki czemu ma możliwość stania się w przyszłości jednym z najżywoźniejszych śródmiejskich krzewienia kultury muzycznej w Polsce. W tych warunkach absolwenci mają duże możliwości pracy, a akademizacja szkoły zapewniłaby jej poziom i prawa.

W uznaniu tych argumentów miejska rada udzieliła pełnego poparcia stanowisku zarządu miejskiego. (sp).

KONFERENCJE PRZEDSIĘBIORSTW MIEJSKICH W GDAŃSKU

Zarząd Miejski w Gdańsku organizuje od stycznia br. konferencje sprawozdawcze z działalności przedsiębiorstw miejskich Gdańska. W konferencjach tych, którym będzie przewodniczył prezydent miasta, będą każdorazowo uczestniczyli przedstawiciele miejskiej rady narodowej, przewodniczący rad zakładowych, naczelnicy wydziału finansowego i kontroli oraz reprezentanci Okręgowej Komisji Związków Zawodowych. Najbliższe konferencje odbędą się 3 lutego, 3 marca i 3 kwietnia. (sp).

PABIANICE ODBUDOWUJĄ PRZEDSIĘBIORSTWA

Miejska Rada Narodowa w Pabianicach postanowiła przystąpić do odbudowy chłodni miejskiej, rozbudowy elektrowni oraz do wybudowania miejskiego kąpieliska. Na ten cel uchwalono zaciągnąć pożyczkę w kwocie 1 miliona zł. Ponieważ dobrze zagospodarowane przedsiębiorstwa mogą stanowić podporę budżetu miasta, należy mieć nadzieję, że dług zaciągnięty przez miasto na te inwestycje zostanie w niedługim czasie spłacony z dochodów odrzucanych przez te przedsiębiorstwa. (sp).

OCZYSZCZANIE PORTU W WROCŁAWIU

Władze miejskie w Wrocławiu uchwałyły przeznaczyć kwotę 6 milionów złotych na cel oczyszczenia basenu portu miejskiego na Odrze. Port ten nie może być całkowicie wykorzystywany dla celów transportowych z powodu zatopienia przez Niemców w basenie portu licznych okrętów i barek. Wraki tych statków utrudniają pracę portu. Wydobyć ich i oczyścić basen portu zajmie się firma prywatna, miasto daje jedynie fundusze na ten cel. (sp).

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE NA ODBUDOWĘ WARSZAWY

Wojewódzki Komitet Odbudowy Warszawy w Krakowie otrzymał następujące wpłaty: Miejski Komitet O. W. w Krakowie zł. 32.800, Państwowa Garbarnia Skór Chromowych w Krakowie zł. 12.000, Centrala Produktów Naftowych w Krakowie zł. 108.130, firma „Robot“ w Suchoj k/Żywca zł. 20.000. (sp).

W JELENIEJ GÓRZE JESZCZE NIEMCY

Miejska Rada Narodowa w Jeleniej Górze rozpatrywała sprawę zatrudnienia Niemców w tamtejszym szpitalu miejskim. Stwierdzono mianowicie, że władze szpitala zdradzają tendencję nieprzyjmowania do pracy sił polskich, a przetrzymują ciągle jeszcze pracowników Niemców. Rada uznała panujące tam stosunki za niezdrowe i postanowiono bliżej wglądnąć w gospodarkę szpitala. W związku z tym uchwalono skierować do szpitala komisję kontroli społecznej celem dokładnego zbadania tamtejszych stosunków. Po otrzymaniu relacji tej komisji zostaną wyciągnięte odpowiednie wnioski i wydane instrukcje. (sp).

OSIĄGNIĘCIA G. R. N. GOGOLIN POW. STRZELCE

Gminna Rada Narodowa w Gogolinie może z dumą powiedzieć, że dobrze dopełnowała sprawy daniny narodowej. Do dnia 15. I. ludność wpłaciła 96% daniny. Również podatek gruntowy ściągany jest dobrze. Największe trudności przedstawiają stosunki z majątkami państwowymi, które słabo wywiązują się z szarwarku i z płacenia podatku gruntowego. Majątki winne są ponad 450.000 złotych.

Szkoły na terenie gm. Gogolin są wyremontowane i zaopatrzone w opał, niestety brak jest sił nauczycielskich.

BRAK WĘGLA W SZKOŁACH KRAKOWSKICH

Miasto Kraków mimo, że ma swoją kopalnię węgla w Jaworznie nie dostarczyło szkołom miejskim ani nauczycielstwu węgla i szkoły kupują opał po cenach wolnorynkowych. Co na to Miejska Rada Narodowa?

ZGINEŁO 120 TON WĘGLA

W drodze ze Śląska do Starogardu „zginęło“ 120 ton węgla i nie można było trafić na jego ślad. Czy starogardzka komisja kontroli społecznej zabawiła się w detektywa?

CO SIĘ DZIEJE Z POWIATOWĄ RADĄ NARODOWĄ W LĘBORKU?

Powiatowa Rada Narodowa w Lęborku w ciągu 4 miesięcy nie odbyła ani jednego posiedzenia plenarnego.

Komisja kontroli społecznej nie wie pewnie, że na terenie Lęborka nie wydaje się mleka na kartki dla niemowląt i matek karmiących.

J. M. M.

WSPÓLPRACA M. R. N. ZE STOWARZYSZENIAMI: R. T. P. D., O. K. Z. Z. PCK

W związku z roczną działalnością M. R. N. odbyło się sprawozdawcze zebranie, na które zaproszono przedstawicieli poszczególnych partii politycznych, instytucji społecznych i stowarzyszeń OKZZ i PCK celem nawiązania wzajemnego kontaktu.

JAK SOBIE RADZI MIASTO CHORZÓW?

Miejska Rada Narodowa w Chorzowie wykazuje dużo inicjatywy, jeśli chodzi o zaradzenie we własnym zakresie trapiącym miasto trudnościami budżetowym i gospodarczym. Budżet wprawdzie nie jest zrównoważony, ale też miasto nie korzysta niemal z subwencji państwowych, a podatki samoistne stanowią blisko 40 proc. ogólnej sumy budżetu. Skrupulatnie zebrany podatek lokalowy pokrył dużą część deficytu, który osiągnął był taką wysokość, że władze miejskie zmuszone były wstrzymać roboty prowadzone w mieście. Dla ich wznowienia sprzedano następnie Zjednoczeniu Przemysłu Hutniczego hotel miejski „Reden“ za sumę 16 miln. zł. oraz drugi budynek miejski Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego za 5 miln. zł. (budynek był w stanie zniszczonym i same koszty remontu wyniosłyby około 10 miln. zł.). Sumy uzyskane w ten sposób przeznacza się wyłącznie na reperacje dróg i ulic, naprawę kanalizacji itp.

Miasto posiada szereg przedsiębiorstw, z których nie wszystkie wykazują należyte dochody. To też rada czuwa nieustannie nad ich gospodarką. Komisja kontrolna rady przeprowadziła rewizję gospodarki miejskiej elektrowni, która wykazywała deficyt, co w tego rodzaju przedsiębiorstwie jest niemal niespotykane. (Chorzów czerpie prąd ze Śląskich Zakładów Elektrycznych, które są instytucją państwową, lecz miasto posiada własną sieć elektryczną, jako odrębne przedsiębiorstwo). Rzeźnia i wodociągi przynoszą miastu dochód. Najbardziej dochodowym zakładem jest Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, które posiada szereg własnych samochodów ciężarowych. Auta te wynajmuje się na cele przemysłowe.

Na podkreślenie zasługuje również praca rady w dziedzinie oświatowej. Z inicjatywy odnośnej komisji rady zorganizowano kursy wieczorowe dla dorosłych, z których korzysta milicja, wojsko i osoby cywilne. Komisja oświatowa zgromadziła własnym przemysłem fundusz w sumie 100 tys. zł. na cele bibliotek szkolnych.

KOMUNIKAT

Wobec odbywania się w terenie licznych kursów dla pracowników i działaczy samorządowych, jak również zjazdów działaczy rad narodowych, Biuro Prezydyjne KRN. zwraca się do Prezydiów rad narodowych o wykorzystywanie tych zjazdów i kursów dla jaknajdokładniejszego zapoznania uczestników tych zjazdów i kursów z ustawowymi obowiązkami samorządu.

Rada nie zapomniała o swoich obowiązkach. W rozumieniu ustawy ustalono wypłacanie im co miesiąc premii w wysokości 75 proc. poborów oraz ekwiwalentu za stołówkę. (sp)

**LUSTRACJA RAD TERENOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKO-DĄBROWSKIEGO**

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej postanowiło w drugiej połowie miesiąca stycznia br. i w pierwszej połowie lutego br. przeprowadzić dokładną lustrację wszystkich powiatowych i miejskich rad narodowych Województwa Śląsko-Dąbrowskiego. Inspekcja rad powiatowych odbywać się będzie z równoczesnym zebraniem wszystkich członków prezydiów gminnych rad narodowych, przedstawicieli instytucji społecznych, zawodowych i urzędów państwowych. Zebrania te mają na celu nie tylko zorientowanie się w całości zagadnień społeczno-państwowych w okresie powyborczym i wytyczenia pewnych planów na przyszły kwartał, ale również obudzenie w społeczeństwie większego zainteresowania się znaczeniem i doniosłością rad narodowych w nowej konstelacji ustrojowej naszego Państwa.

Przy tej okazji Biuro Prezydyjne Wojewódzkiej Rady Narodowej przeprowadza dokładną lustrację podległych sobie biur prezydialnych rad terenowych.

Ostatnio, tj. dnia 21 i 23 bm. przeprowadzono wizytację Miejskich Rad Narodowych w Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, Bytomiu i Zabrze, a w dniu 27 i 28 bm. Powiatowych Rad Narodowych w Kluczborku i Oleśnie przy dużym udziale przedstawicieli społeczeństwa.

W dalszym programie przewidziane są jeszcze w styczniu wizytacje w Lublińcu, Strzelcach i Opolu.

Z ramienia prezydium wojewódzkiej rady narodowej wyjechał na teren przewodniczący poseł Karol Tkocz, zaś z biura prezydyjnego wojewódzkiej rady narodowej delegowano ob. Mgr. Machniewicza.

Materiały zebrane z przeprowadzonej wizytacji wszystkich rad terenowych Województwa Śląsko-Dąbrowskiego posłużą wydawnictwu „Biblioteka Rad Narodowych“, istniejącemu przy prezydium wojewódzkiej rady narodowej do opracowania jubileuszowego wydania w związku z przypadającą na dzień 8 maja 1947 dwuletnią rocznicą wojewódzkiej rady narodowej.

(Wichura)

Zapoznanie to przeprowadzone być winno z punktu widzenia praktycznego i konkretnego wskazania na tereny pracy i na praktyczny sposób realizacji tych zagadnień. Takie przedstawienie sprawy zwróci uwagę, jakimi sprawami i w jaki sposób zajmować się winna rada narodowa i jej organy wykonawcze i przyczyni się do zwiększenia rzeczowości obrad i pracy wszystkich organów samorządu.

Prosimy wpłacać bieżącą prenumeratę

Adres Redakcji: Warszawa, Łazienki, telefon 85358

Redaktor naczelny H. Kurkowska, przyjmuje interesantów codziennie 11 — 13.

Prenumerata 130 zł. kwartalnie (egz. podwójny zł. 20 + porto) Konto PKO I — 707 Redakcja rękopisów nie zwraca.

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“, Warszawa, Srebrna 12.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“ B-19500. Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5